

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNĂ

Problema păstoririi sufletești

Păstoria sufletelor n'a prea fost la noi până acum o problemă. Simplitatea vieții sociale, lipsa de complicații în viața sufletească, comunicarea între preot și popor în cadrul unei vieți patriarhale și închisă influențelor străine, n'au ridicat în fața păstorului de suflete pretenții deosebite. Dorințele sufletului, chinurile lui, puține și primitive câte erau, se disolvau toate fără greutate în aghiasma mângâietoare a cântărilor liturgice și sub patrafirul cu foșnet de sfântă alinare al părintelui care suferea în rând cu toți, încurajându-i și sfătuindu-i cu experiența sa mai largă și mai îndelungată.

Așa se explică faptul, că timpul de după război cu noua și complicata lui configurație sufletească, cu pretențiile multilaterale ale sufletelor, cu neliniștile, nemulțumirile, nevrozele lor, ne-au găsit pe noi, cei puși de Dumnezeu să le păstoria, inapți, poate nu atât în a le înțelege, cât în a le îndruma pas de pas pe căile unei bune desvoltări.

Aceasta nu e literatură bună de utilizat cu grandilocvență la diverse ocazii festive și goale, ci o dureroasă stare de fapt ale cărei urmări grave nu s'au manifestat încă decât într'o destul de mică măsură, dar dacă nu ne vom sesiza de ea, aproape sigur că se vor manifesta în proporții cu mult mai mari.

Fără îndoială că oarecare mișcare spre suflete înregistrăm în preoțimea noastră. Mai bine zis, în preoțimea de azi se pot distinge în mare două grupe: una cufundată încă în economism, în preocupări politice, administrative, îndeplinind din misiunea ei doar partea sacramentală, iar încolo fiind cu totul laicizată, și o alta care predică odată, de două ori, de trei ori pe săptămână, la sfintele slujbe și la ședințele asociațiilor religioase. Trebuie să recunoaștem și aceea că pe zi ce trece grupa a doua crește; curentul e de-o putere atât de mare

încât puțini îi mai pot rezista și nu știu dacă peste un an doi se va mai găsi preot care să nu propovăduiască odată sau de două ori pe săptămână.

Dar nu aceasta este etapa ultimă și cea cu adevărat normală în activitatea unei preoții. Și în această etapă preotul este dominat încă de un spirit laic, toată vremea în care nu predică. Preotul care predică la două, trei ocazii pe săptămână, conține aceste ocazii exact la fel în care conține preotul pur liturghisitor, timpurile de slujbă: timpuri în cari spre deosebire de cealaltă vreme îți aduci aminte că ești preot, părăsești preocupările laice, de om ca toți ceilalți, și-ți împlinești îndatoririle misiunii. La activitatea sacramentală și-a mai adăugat pe cea învățătoarească, adeseori cu o umbră de ușoară desconsiderare pentru cea sacramentală.

Lipsește încă activitatea pastorală care încoronează pe celelalte două, care face puntea de legătură între momentele sacramentale, sau între cele de propovăduire.

Nu e suficient să predici de două-trei ori pe săptămână unei colectivități și după aceea să-i lași pe toți în plata Domnului și să te ocupi de distracțiile sau de necazurile tale. Un astfel de preot, chiar când predicile lui s'ar urma sistematic învățându-i pe rând tot ce trebuie să știe un creștin, e asemănător unuia care tot samănă dar nu are grijă să vadă cum crește sămănătura, s'o plivească, s'o sape, s'o îndrume continuu.

Cine n'a observat că predicile noastre în etapa actuală sânt mai cu seamă viforelnice, tind să zgudue pe ascultători, să-i convertească într'un moment. Ceeace nu e rău. Dar ceea ce-i curios e că după cea mai viforelnică predică devenim aceiași comozii burghezi, foarte puțin transfigurați de legămintele din predica de mai înainte. Aceasta cât privește pe predicator.

Cât privește pe ascultători predicile acestea vor reuși într'adevăr să zgudue pe unii durabil. Dar numai firele cu o constituție mai sensibilă. Pe celelalte chiar dacă le mișcă pentru moment, după aceea revin la starea de mai înainte. Lipsind acțiunea cealaltă a preotului, de zidire cărămidă cu cărămidă, firele zguduite durabil, convertite la o altă viață, vor ajunge la multe devieri, căci aici dictează afectul și mai ales vor crede că unica dovadă despre existența unei alte vieți în ele este acelaș fel de-a se manifesta cu patos, cu condamnări neîndurate la adresa celor cari li se par păcătoși, cu aceeaș ardere în priviri. Și se vor obișnui să fie așa în toate momentele.

Când însă preotul ar fi cu sfatul și cu îndrumarea în tot timpul pe lângă suflete, atunci firele mai sensibile și-ar putea găsi o alvie mai firească în religiozitatea lor, iar cele mai greu de mișcat și mai surde, nu s'ar înstreina tot mai mult de biserică, ci ar fi câștigate treptat. Intre credincioși nu s'ar face prăpăstii de neînțelegere și de disprețuire reciprocă, pentru că acelaș duh și aceeaș mentalitate a preotului coborând în toți i-ar apropia pe cât se poate.

Sigur că latura păstoririi este cea mai grea dintre toate trei.

Mai întâi ea cere o permanentizare a conștiinței de preot. Pentru că această chemare se exercită în fiecare moment. Oricând ești cu un om, și ca preot nu poți să fugi de ei, trebuie să folosești momentul pentru a-l îndrepta de este într'o stare rea, sau a-l întări și avansa într'o stare duhovnicească bună. Datoria aceasta trebuie să te domineze pururea. Nici o convorbire, nici o întâlnire a preotului cu oamenii nu trebuie să fie pur laică.

Apoi latura sacramentală se execută citind rugăciuni din cărți, iar cea învățătoarească spunând ceea ce-ți place ție. Ascultătorii au totdeauna atâta interes, ca să dea la o parte chinurile și întrebările lor și să te asculte pe tine. În activitatea pastorală însă trebuie să cauți de ce are trebuință fiecare suflet. E necesară o apropiere

de fiecare ins. Pastorația e în partea cea mai mare individuală. Bogat, sărac, tânăr, bătrân, om onorat de societate, sau proscris de toată lumea, de toți trebuie să te apropii. Și să știi și să poți să te apropii așa ca să le câștigi încrederea și să-ți spună ce-i frământă acum și ce i-a frământat altedați. Iar la urmă să cunoști medicamentele și tonicele pentru fiecare boală, pentru fiecare șovăire, pentru toate stările de suflet. Să cunoști și drumul pe care poți duce un suflet tot mai sus, căci nu numai de bolnavi te interesezi, ci și de cei sănătoși, cari doresc să înainteze tot mai mult în viața cea după Dumnezeu. Să poți face diagnoza fără să greșești și să dai receta cea potrivită. Ce să recomanzi unuia care nu poate crede dar se frământă să ajungă la credință și să nu devină cu totul indiferent; dar unuia care nu poate da viață credinței sale mai mult teoretice. Cum să îndrumezi pe unul care a căpătat darul lacrimilor pentru păcatele sale, pentru a trece la o treaptă mai înaltă? Și așa mai departe. Un preot trebuie să cunoască bine itinerarul vieții duhovnicești.

Dar pentru aceasta se cere atență privire în tine, căci sufletele se aseamănă. Din felul cum ai ieșit tu dintr'o criză sufletească, sau din soluția greșită pe care ai adoptat-o tu odată, vei putea da un sfat celorlalți. Atență privire asupra ta și atență și iubitoare privire și ascultare a fiecăruia din credincioșii tăi. Un preot mai bătrân care a avut să vindece și sieși și altora atâtea dureri sufletești care a înregistrat atâtea succese sau a învâțat din atâtea insuccese, trebuie să fie și pentru cei tineri plin de miera atâtor sfaturi înțelepte.

Experiența proprie trebuie luminată, îmbogățită, îndrumată și de multă lectură. Mai mult ca activitatea propovăduitoare, pastorația cere lectură continuă. Iar lectura cea mai potrivită aci sunt studiile de analiză a sufletului, fie în formă științifică, fie în formă literară. Studii de pastorală, și memorii de-ale preoților cu experiență.

Cât de absentă a fost problema pastorală la noi se vede din aceea

* FOIȘOARA *

Mici studii istorice

Diverse mărunțișuri

1.

Despre Paton

Scriind notița despre Paton și Șaguna n'am notat anume ce scria A. A. Paton.

Regăsesc acum altă notiță, despre un articol din revista *Das Ausland* 1855 (Stuttgart și Augsburg).

Articolul are titlul *Die Völcker des osmanischen Reiches und ihre Nachbarn. I. Die sittlichen, gesellschaftlichen und politischen Zustände der Morlacken.*

Articolul este extras din scrierea (engleză) A. A. Paton, *Highlands and Islands of the Adriatic.*

Și articolul acesta se ocupă cu fenomenele religioase și bisericesti (din Dalmația); și cu proselitismul catolic.

2.

Tradiție strigoniană

Memoria basilicae strigoniensis anno 1856., die 31. Augusti consecratae.

În cartea scrisă de capellani capitolului strigonian se zice la p. 97 (despre L. Kollonics):

Sub idem tempus, ut Valachorum populus, abdicato Schismate, Romanae Ecclesiae se adiungeret, felici sane opera perfectit. Theophilus Episcopus Valachorum, eiusque Successor Athanasius, cum omni Clero Photium eiuravit; cum his centum et ultra mortalium millia errorem deposuerunt. Ea occasione Domus S. Adalberti Tirnaviae, pauperum Studiosorum usibus destinata, opibus est aucta, ad alendos nempe Clericos, qui excolendis Valachis operam navarent.

¹ Câți îl vor fi cunoscut pe Fotie?! G. B. D.

² Se citează aici *Codicilus Diplom. Pehér.* pag. 285.

Tot acolo, despre Nicolaus VII Csáky; pag. 99.

Valachos Schismaticos in oris Varadinensibus ad Sacram Unionem revocavit, suffraganeum dans ilis popularem, cuius commoditatibus liberaliter providit.

Nu mai știu (ori voui fi uitat?) cu ce l-a 'nzestrat Csáky pe ep. gr.-cat. dela Oradea.

3.

Merse-i vestea...

Lui *Iohannes Németh Freiherr von Pataký, walachischer Abstammung*, pe care iezuitul (cardinal) Andreas Steinhuber îl inscrieseră în *Geschichte des Collegium germanicum hungaricum in Rom*, vol. II (1895), p. 328.

Studiase — spune Steinhuber — cu distincție în Pazmaneum (Viena); la 1705 iezuitul *Hevenisi*-l recomandă să fie primit în acel Collegium. Terminând studiile, protectorii lui îl puseră la dispoziția Propagandei, „deoarece nu aparține niciunei dieceze”. Propaganda îl destină pentru

„misiunile apostolice între Românii din Ardeal”. Zece ani a desvoltat, în Făgăraș, o activitate „mbelșugată (*segensreich*) pentru fericirea de veci a iubiților săi covalahi” (*Mitwalachen*), cum zicea el în scrisorile sale. De aceea clerul latin îl iubea. El ardea de dor să-și ridice nația din „adâncă sa decădere religioasă” prin reunirea cu Roma. Muri în vârstă de 45 de ani.

Așa-l descrie Steinhuber, care citează ca izvor pe Nilles, *Symbolae*, pag. XCV.

Capitolul în care Steinhuber l-a 'nglobat pe Pataký este al *Ungariei*, care 'n acel Collegium dase, dela 1700 până la 1782, vreo 296 de clienți; până ce împăratul Iosif II interzise 'n 1782 cercetarea acelei școale de catolicism fanatic. Din Ardeal, printre acei aproape trei sute, fuseseră numai 6 elevi. Sutele acelea se duseră la Roma din Pazmaneu (ca și Pataký), din seminarul croat din Viena, din Tynau, unde 'nvățau filosofie, pentru că 'n Roma să continue cu teologia.

Când Iosif II ajunse 'mpărat, Ungaria

că în presa noastră bisericească nu s'a întâlnit și nu se întâlnesc desbateri asupra problemelor pastorale.

Trebue să începem a ne ocupa de aceste probleme.

Cât bine n'ar face preoților mai tineri și celor din viitor ca să găsească răsfoind numerele mai vechi ale ziarelor bisericești comunicări dela preoți despre diferite situații și întâmplări pastorale grele pe cari le-au rezolvat așa sau altfel, cu succes sau în-succes. Ce bine nu ne-ar cădea o arhivă cu astfel de chestiuni!

Dacă nu o avem, trebue să o facem de-acum înainte. Eu rog stăruitor pe cucernicii preoți să se dedea și la această lucrare a ne trimite spre publicare observații, întâmplări, sugestii, întrebări de ordin pastoral pentru a putea fi cunoscute și când mai e de lipsă desbătute. Nu se cere literatură, ci expunere simplă și clară a faptelor, a părerilor și a nedumeririlor.

E' necesar apoi ca să se pună și la ordinea de zi a conferențelor protopopești astfel de probleme, chiar în forma aceasta: fiecare preot va avea să comunice asupra unei probleme actuale de pastorală din parohia sa, pentru a fi desbătută. Sigur ridicată întâmplarea din individualitatea ei concretă în sfera unei probleme generale, abstracte. Oricine are lipsă să-și îmbogățească experiența sa, cu a altora.

A sosit timpul să pășim în faza etapei pastorale a activității preoțești. Chiar dacă nu sântem atât de bine echipați, trebue să trecem pe acest tărâm. Perfecționarea se face, fatal, prin experiență.

Dr. D. Stăniloae.

Noul președinte al partidului liberal este ales dl *Const. I. C. Brătianu*, colaboratorul fraților săi decedați, Ion și Vintilă Brătianu și al lui I. G. Duca. Noul președinte, om de înaltă valoare morală, este cunoscut prin lunga sa experiență politică și prin o muncă ordonată și constructivă, dobândită în școala celor mai distinse personalități din viața publică a țării.

Acest fel de muncă va avea întreg sprijinul opiniei publice în asigurarea consolidării statului român.

avea 19 scaune episcopale; 11 episcopi erau ieșiți din Collegium germanicum!

Aceasta a fost atmosfera lui Pataki!

4. Batthyáni

Batthyáni (Ignatz), episcop catolic de Alba-Iulia, om cu mult amestec în treburile grecocatolicilor români, are o cuvântare zisă 'n 1792, în Béba; în cuvântarea aceasta îndeamnă pe credincioșii săi:

«— meg-ne szűnnyetek kérní az Úr JESUST hogy a görög szakadást szüntesse meg és egyeztesse meg az igaz anyja szentegyházzal». Adecă: Să se roage — Bebanii săi — ca ortodocșii să se unească cu biserica mamă-catolică! Cum el ne cunoșteă, îndemnul lui ne priviă și pe noi.

Acest Battyáni (nu Bottyani) nu trebue confundat cu Iózséf, „arhiepiscopul“ dela Caloceca, căruia ep. gr.-cat. P. P. Aron îi scriă (în 7 Aprilie 1763), că luând dela schismatici (!) mănăstirea din Alba-Iulia, o face mănăstire gr.-catolică. După acte din arhivul Blajului, comunicat de A. Bunea (*Episcopii P. P. Aron și D. Novacovici*, 1902, p. 315, nota 2): *signanter A. Carolinae ubi a schismaticis restitutum Deo auxiliante restauratur Templum et pro Hyeremonachis erigitur Residentia*. Deci Dumnezeu însuși l-ajutase să jefuească dela ortodocși o biserică și s'o repare?!

Noul guvern

Prin decret regal au fost numiți:

Gh. Tătărescu președinte al consiliului de miniștri și ministru la departamentul industriei și comerțului.

Dr. C. Angelescu la instrucție, culte și arte;

N. Titulescu, la externe;

V. Antonescu la justiție;

I. Inculeț la interne;

Al. Lapedatu și I. Nistor, miniștri fără portofoliu;

C. Dimitriu, la departamentul muncii, sănătății și ocrotirilor sociale;

General de corp P. Angelescu, ministru de stat;

R. Franasovici la lucrări publice și comunicații;

Gh. Cipăianu la agricultură și domenii;

General de divizie N. Uică la apărarea națională;

V. Slavescu la finanțe.

Subsecretari de stat:

Ing. Radu Irimescu, la apărarea națională; Savel Rădulescu la externe; I. Manolescu-Strungă și M. Negură, la agricultură și domenii; N. Budurescu și Mavrodi, pe lângă președinția consiliului; N. I. Luca și V. Iamandi la interne; N. Maxim la muncă, sănătate și ocrotiri sociale; Al. Popescu-Necșești, la instrucție, culte și arte; Gh. Asan, la industrie și comerț; M. Constantinescu la finanțe.

Dl prim-ministru Gh. Tătărescu, după depunerea jurământului, a declarat Suveranului, că actualul guvern este continuarea guvernului prezidat de omul căzut în slujba Regelui și a țării, și că programul său este acelaș pogram care a avut înalta aprobare a M. Sale, — program ce reclamă liniște și pace în opera de refacere și de construcție, cerută de asprele nevoi ale vremii.

Suveranul, în raspunsul său, apreciind calitățile fostului prim-ministru, care și-a închinat viața întregă patriei și aspirației neamului românesc, spune și la acest prilej, că nu mai este timpul de vorbe deșarte și teorii, ci este momentul de a imprima vieții politice un nou ritm de administrațiune și realizări rapide: In opera, care să dea încredere țării, aveți întreg concursul Meu.

Organizați Oastea Domnului

Deo auxiliante... „Astăzi mănăstirea (a schismaticis restitutum) servește de casă parohială pentru parohul unit din Maerii Albei-Iuliei“ —, adauge Bunea, p. 319.

Eu întreb: Pe când, *în*apoi, la matcă, la fostul proprietar jefuit de ep. P. P. Aron?!

5.

Țările românești

Ce cunoștințe popularizau iezuiții Tyrnaviei despre țările românești se poate ști și din *Corographia Hungariae... A quodam sacerdote Societatis Iesu* (1734), p. 65—75, § IV. *Signa gentilitia Provincia-rum Transylvaniae, Valachiae, et Moldaviae. Earundem descriptio.*

6.

Mehes

Relativ la spiritul național-maghiar dintre anii 1784—1791, în Ardeal, câteva pagine (din Hunedoara) se găsesc în *Gróf Gyulay Lajos naplótöredékeiből*, publicate de gr. Kunn Geza (1874); paginile 113—115. Este vorba și de Horia...

Interesantă este o știre despre Méhesi, care-i de sigur Meheș-ul *Suplex libellus*

³ Batthyány [Iózséf gróf] fost primat al Ungariei. A trăit dela 1727—1799. In a. 1759 fusese episcop al Ardealului, în 1760 ep. de Caloceca, de unde 'n 1776 trecu la Strigoniu, ca arhiepiscop. Deci la a. 1763, când P. P. Aron, care l-a cunoscut din Ardeal, îi scriă, el eră *püspök* la Caloceca, nu *érsek*, cum greșit crezută A. Bunea.

Știri din bisericile ortodoxe

Biserica sârbească. Sfântul sinod arhieresc a întocmit o lege pentru căsătoria bisericească prin care se normează detaliat tot ce se rapoartă la condițiunile pentru încheierea căsătoriei, la impedimentele și motivele de divorț, la căsătoriile mixte și civile etc. Aceasta a pricinuit o mare polemică. Profesorul de drept canonic dela facultatea de teologia din Belgrad, Dr. Cedomir Mitrovici, canonistul Dr. Radovan Cazimirovici și doi protopresbiteri au atacat dreptul bisericii de-a norma chestiunile matrimoniale, afirmând că din căsătoria bisericească n'are decât partea ritualistică, restul intrând în competența statului,

Numărul de pe Decembrie al revistei patriarhiei, „Glasnik“, e plin de răspunsurile foarte temeinice ale teologilor cari susțin legea Sf. Sinod. Intre aceste răspunsuri se găsesc și două ale teologului rus Sergie Troițki, care a scris de curând și o mare operă asupra căsătoriei creștine intitulată: *Filosofia creștină a căsătoriei* (Paris, Ymca 1933).

Apărătorilor acestei legi nu le e greu să arate că biserica în baza autonomiei de care se bucură își poate norma independent ca și celelalte confesiuni chestiunile privitoare la căsătoria bisericească, care e cu totul altceva decât căsătoria civilă. Căsătoria bisericească e o taină care aparține în întregime bisericii, nu numai în partea ei ritualică. Biserica poate socoti validă o căsătorie care după legile statului e nevalidă și se întâmplă că ține de existență o căsătorie care după legile statului a fost desfăcută prin divorț.

Statul nu poate da norme în căsătoria bisericească, ci numai în cea civilă. Statul poate cel mult recunoaște ca având sau nu efecte civile căsătoria bisericească și sunt semne că în curând va adopta prima alternativă, dar în nici un caz nu se poate substitui bisericii legiferând în chestiunea căsătoriei bisericești.

Deocamdată Sf. Sinod a amânat punerea în vigoare a acestei legi.

Biserica bulgară. 1. *Congresul fraților ortodoxe.* Există și în Bulgaria o confederație de societăți cari se numesc *Frății ortodoxe*. Până acum numărul lor e de 167. De curând și-au ținut congresul la Gabrova participând vreo 3000 de oameni. Confederația intenționează să organizeze o societate studențească creștină și colonii de vară pentru copii, tineri, fete și muncitori.

2. *Pregătirea viitorilor preoți.* În Bulgaria viitorii preoți se pregătesc în seminariile spirituale și în facultatea teologică. Acum se intenționează să se trimită din fiecare eparhie câte un preot în străinătate, să învețe câte o limbă străină și să vadă la fața locului cum se lucrează și de cari mijloace se folosesc alte biserici pentru a ajunge la rezultate bune pe terenul instrucției, pastorației și operei culturale în societate.

Biserica grecească. 1. Mitropolitul din Mitilene, Iacob, și-a câștigat numele unui mare binefăcător. A întemeiat în mi-

tropolia sa un spital, un sanatoriu, un orfelinat, un azil de copii și alte instituții caritative.

2. *Sinodul arhieresc a hotărât să deschidă o Academie teologică în care se vor pregăti candidații pentru clerul înalt.* Se vede că Sf. Sinod grec nu prea e satisfăcut cu Facultatea care întreține așa de laxe legături cu autoritatea bisericească.

Ortodoxia în Mandjuko. În Charbin s'a întemeiat universitatea sfântul Vladimir sub patronajul arhiepiscopului Meletie, având trei facultăți: teologică, orientalistă și politehnică. Ultima cu secțiunile: minieră, arhitectură și electromecanică. Școala va fi condusă de biserica ortodoxă și va fi primul centru de învățatură în care rațiunea va fi luminată de dreapta credință, iar credința slăvită de înțelepciunea adevăratei științe. Universitatea Sfântului Vladimir e prima școală superioară ridicată de emigrația rusească pe cheltuiala ei și susținută cu puterile ei didactice.

Catolicismul. „Daily Telegraph“ a anunțat nu de mult că Vaticanul poartă negocieri *secrete* cu guvernul sovietic prin ministrul poștelor din Statele Unite, dl Serley, care s'a aflat până de curând în Roma. Se cere guvernului sovietic să recunoască pe seama catolicilor din Rusia aceleași drepturi cari au fost recunoscute cetățenilor americani. În legătură cu această misiune a dlui Serley stă și audiența lui la cardinalul Pacelli și la papa însuși. Dl Serley a plecat din America la Roma deodată cu Litvinov. Dacă guvernul rus va satisface cererea aceasta, papa va recunoaște Sovietele.

„Osservatore Romano“, natural, a desmințit acest lucru. Dar de unde nu e foc, nu iese fum.

„Glasnik“, revista din Carlovitz, care nu e străină de cercurile rusești, afirmă că Roma urmărește să-și deschidă un câmp larg pentru propaganda ei religioasă. Și adaogă: „Credem că apetitul e mare. Intrebarea e numai dacă partea principală a trupului slav poate trece așa de ușor în lotul curiei romane, chiar dacă bolșevicii ar face concesii... După bolșevici totul ar fi posibil. Numai dați-le bani și pentru o bună atacere sant gata sa dea tot (auzite la vinderea codicelui sinaitic).

Un astfel de partener să-și fi tot dorit Vaticanul!“ D. S.

Zile memorabile, Sfințirea catedralei ortodoxe române din Cluj, 1933.

— O broșură de 103 pagini, cu mai multe ilustrații, retipărire din foaia eparhială „Renașterea“ și înfățișând, în cuvinte însuflețite, tot ce s'a petrecut de fapt în memorabilele trei zile din Noiembrie 1933 la Cluj. — Prețul broșurii festive 20 Lei.

ului românesc, despre care pomenește un protocol marcal (din 1791) extras de Gyulay: «*Udvári secretarius Méhesi és cancellista Pop Áron gyanussoká tevén magokat, a cancelláriától küldessenek el*». Gyanussoká înseamnă că Meheș și Pop se făcuseră *suspecți*; de sigur prin colaborare la *Suplex*. Dar cererea Hunedorenilor ne descopere și pe-al doilea suspect: Aron Pop!

7.

Spionaj? sau...

În manuscriptul academic (barițian) 975, fila 141 se află o notiță despre Șaguna. Este una dintre acele rușinoase notițe, scrise de spioni sociali-politici, cari informau pe Bariț despre Șaguna.

Pe rând — le voiu publica pe toate. De astă dată, una și bună.

„La Abdul⁵ au fostu vorba si de uniune eu amu disu ca odata cu capulu nu vomu sci de ea, elu ma reflectatu ca uniunea nu e tréba nóstra ci a dinastiei, asia a sustinutu in anni trecuti si Barițiu,⁶ a mai disu ca elu trebue sa remana pe cale legale ca elu la mandatulu imperatului trebue sa mérga etc.

„Din totu discursulu cu elu sa vediu tu cumca elu e angajatu cu Majlatisti.⁷

⁵ Abdul=Șaguna!

⁶ Exact! Bariț sustinuse energic ideea aceea.

⁷ Cu aderenții ministrului Majlath.

„La banchetu enca sau intemplatu o scena frumoasă cam catra finitul prandiului sau ridicatu Papp Gusti cu unu toastu, în momentul candu siau deschisu gura ca se vorbescu (Sic!) Siaguna se scóla ca o furia dela Masa, și dandu semnu generalului cetatei, care sedea vis-a-vis de elu sa departa pana la códa mesei, séu cum ai dice pana la usia 'si cauta palaria si ne dice noue care eramu in apropierea lui si 'lu privému cu indignatiune am trebuintia sa me ducu, si fininduse toastulu care sa desiertatu in onórea lui si acelu laltu Arhieru sa dusu cu Generalulu cu totul. Noi ceilalti amu remasu acolo si amu continuatu prandiulu, Hodosiu dupa aceea a inchinatu pentru Papp care stie a fi credintiosu imperatului si totu odată si romanu adevertatu.

„După banchetu mia disu Siaguna cum se póte ca sa se ridice pentru elu toastu dupa ce e bajocoritu prin gazete“.

Fără a trăda numele, G. Bariț adaogea nota: „1865 Nov. Estrasu dein una epistola dela Clusiu dein tempulu dietei aristocratice“.

Remarcabilă este indignarea lui Șaguna că cinevã-l lăudă în față, pe când alții-l criticau prin *Gazetă*. Aceasta-l priviă pe Bariț, care, prin nota anonimului, primia o lecție... dela Șaguna.

În atitudinea lui Șaguna eră, fără 'ndoială, și dispreț.

Probleme, fapte, comentarii

„Revista Fundațiilor Regale“ apare în București cu începutul lui Ianuar 1934. Primul număr al revistei publică articolul M. Sale Regelui Carol II, închinat memoriei iubitului Său Tată, Regelui întregitor de neam, Ferdinand I, „prea puțin cunoscut sub forma Lui de om de adâncă cultură, om de o superioară formație intelectuală clasică... „Atât era de mare setea de cultură a acestui suflet ales, — spune mai departe articolul, — încât trimis la Tuebingen să învețe dreptul, principele Ferdinand a urmat în același timp cursurile de limba ebraică dela facultatea de teologie“. Suveranul scoate apoi la iveală dragostea pentru pământul românesc și pentru viața aproape de natură a marelui Său predecesor, „care a visat și a dorit cu atâta drag revista Fundațiilor Regale“, înfățișată astăzi publicului românesc.

Trecem, generația de azi, prin o critică pagină a istoriei. Așa se spune aproape zilnic. Și totuși, soarele nădejdi creștine n'a apus și nu apune.

Din cele de jos pături ale popoului nostru, până la cele superioare, se desprinde năzuința spre un ideal, spre o viață nouă conformă postulatelor Testamentului Nou.

Un învățat de renume al neamului nostru, dl prof. S. Mehedinți, la un curs recent de etnografie, în fața a sute de studenți în parte raționaliști și ateți, a vorbit despre N. T. și despre concepția creștină ca singură care ține seamă despre ceea ce avem și ceea ce nu avem ca oameni în calea către perfecțiune, arătând că întemeierii de religii se manifestă semeț, vorbesc cu glas de fulger și se impun prin trăsnete, ca Iahve; și că singur profetul din Nazaret, cu figura-I senină de Dumnezeu-Om, nu se sfiește a spune că: „toate, până și paserile cerului, își au cuibul lor, numai Fiul Omului n'are unde să-și plece capul“.

Profesorul S. Mehedinți se adresează bisericii, ultimei nădejdi ce poate azi restaura pacea lumii, după cuvântul președintelui conferinței pentru dezarmare, Henderson, la Geneva.

Despre acel (Gusti) Papp se pot găsi câteva nsemnări în Bariț, *Părți alese din istoria Transilvaniei*.

Eu am voit să arăt numai cum o lume de pigmei (analfabeți, ca corespondentul dela Clusiu) își dădeau toate silințele să amărască (1865) un suflet distins ca al lui Șaguna. **G. B. D.**

Postscript. Privitor la numele Abdul, atrag atenția asupra unei pagine dintr-o carte a „istoric“-ului grecocatolic Ioan Georgescu, cu titlul *Dr. I. Rațiu*. Este pagina 52, din care putem afla ce titluri îi dădeau lui Șaguna amicii lui I. Rațiu și G. Bariț. Titlurile dl Ioan Georgescu le-a extras din corespondența și hârtiile lui Ioan Rațiu. Demascarea necuviinței vine cam târziu, și-ar putea fi mai voluminoasă, dacă o parte mare din corespondența lui Bariț n'ar fi fost trimisă la Moscova, în cursul războiului. Nota lui I. Georgescu sună (la p. 52): „Prin purtarea sa de atunci (1866) Șaguna răni până la răunchi pe toți (? G. B. D.) fruntașii români din Ardeal, cari îl numiau *Balaur, Abdul, Satrap, Tiran* etc.“. Așa-l numia bătăria grecocatolică! Dar acel an 1866 îl voiu discuta și eu, foarte amănunțit, în seria *acelor* articole, arătând atunci, ca adevăr și răceală, ce-a fost Șaguna 'n acel an și de unde-i ieșise ocară de — Abdul!

G. Bogdan-Duică.

Deci leacul se caută în primul rând crizei morale. Aci este locul bisericii să-și desfășoare puterea, vindicând sufletește lumea, cu cele ce se desprind die fiecare vers al N. T. Se impune, în acest moment de reculegere, ca frații preoți și toți care sânt în măsură să o facă, să ridice în fața credincioșilor icoana celei mai sfinte vieți ce-a trecut cândva prin lume, a Mântuitorului Isus Hristos.

Fii treaz, iubite frate, sânguește ca prin tine, cu harul Domnului să se regăsească lumea însăși, spre o viață nouă în duhul Sfintei Scripturi, iar lumina Lui să lumineze tuturor. **I. D. Popiță.**

Directivă pentru viitor. Avem, în capitală, confrăți cari stăruie, în deosebi astăzi, sfătuind guvernul și spunându-i că: „Mai înainte de ori ce, liberalismul trebuie să devină o doctrină de stânga“... și că: „Ori ce ezitare, ori ce înclinare spre dreapta nu va duce, decât la slăbirea partidului, prin sporirea influenței nefaste a terorismului soviet“.

Teoria confratelui este total greșită. În politica țării noastre, n'avem să ne referim nici la liberalism, nici la altă parte, ci la ceea ce se cheamă creștin și român, — la mai puține grupări politice și la ambiții mai moderat desfășurate.

Drumul spre stânga n'ar fi decât o experimentare care duce țara în haosul analog cu cel de peste Nistru, — (și chiar acolo, după cumplită experiență, încep să se ivească semnele unei reveniri din stările ce amenință cu totală prăbușire pe moștenitorii țarismului).

Portul salvării țării românești nu se deschide „la stânga“ sau „la dreapta“, ci cu mult mai aproape de noi: în naționalismul nostru creștin. Numai acesta poate să formeze directivă de folos obștesc pentru viitorul statului român.

Contra masoneriei. Arhieriei greci s'au adunat, încă în toamna anului 1933, la Atena într-o conferință extraordinară spre a discuta dacă preoții ortodocși greci pot fi și francmasoni. Din expunerile făcute s'a constatat, că francmasoneria constituie o religie specială incompatibilă cu religia ortodoxă. De aceea s'a interzis tuturor clericilor și

Răul și mântuirea

II

Dialectica interioară a libertății naște răul în propriul său eu. În prima libertate, în puterea infinită se află izvorul răului, ca și izvorul întregii vieți. Libertatea inițială născu răul în stadiile cele mai înalte ale ființei. Spiritul, care se afla la cele mai mari înălțimi ierarhice ale ființei, a fost primul care s'a depărtat dela Dumnezeu printr'un act de libertate, el se afirmă prin orgoliul spiritual și provocă o alterare, o schimbare, o corupere în ierarhia ființei. În înălțimile spiritului și nu în adâncimile materiei s'a manifestat răul pentru prima dată. Răul primordial are o natură spirituală și el s'a îndeplinit în lumea spirituală. Răul de aici de jos, care ne robește lumii materiale, nu e decât rezultatul. Spiritul, care a ridicat glasul împotriva lui Dumnezeu și s'a ridicat orgolios pe înălțimi, a căzut în cele mai de joase regiuni ale existenței. Lumea este un organism ierarhic ale cărui părți sânt legate între ele, unde tot ce se făptuește în înălțimi se repercutează și în adâncurile ei. Nu se putea desface de Dumnezeu decât întreg sufletul lumii, îmbrățișând în el întregă umanitatea, toată creațiunea. Mitul satanei reflectează simbolic faptul care s'a desfășurat pe înălțimile inșeși ale lumii spirituale, în cele mai înalte trepte ale ierarhiei spiritului. Pentru

ierarhilor din biserica greacă să facă parte din pomenita asociație; — în caz contrar ei vor fi demși din serviciul bisericii. O măsură logică și sănătoasă.

Rușii pribegi în străinătate lucrează neînterupt pentru întinderea și întărirea ortodoxiei în apusul, care zilnic se interesează tot mai mult de biserica ortodoxă. Parisul are o facultate de teologie ortodoxă, cu celebri profesori Bulgacov, Berdiaev, Floroski ș. a. Cursurile se vor ținea și în frunțuște. Franța are și o comunitate ortodoxă, compusă din francezi veniți din Rusia și din protestanți francezi trecuți la ortodoxism. De curând s'a sfințit la Paris o nouă biserică ortodoxă rusă, de către Mitropolitul rus din Franța, Evghenie. Orașele Strasburg și Nantes au de asemeni biserici ortodoxe. Pentru curentul de ortodoxism în Franța lucrează cu osârdie preotul Gillet, care aparținuse bisericii unite. Se prezice astfel ortodoxismului în occident un frumos viitor.

Semnele vremii. — Afacerile suspecte și matrapazlăcul în stil superior subminează temelile statelor de astăzi și amenință existența lor, în deosebi când aceste state sânt abea la începutul consolidării lor.

Dar și statele mari și puternice sânt îngrijorate de panamalele ce bântue din timp în timp, căutând cu mai multă atențiune ca justiția să nu fie împedecată în mersul ei de a face deplină lumină în astfel de cazuri.

Cea mai nouă panamauă o vestesc ziarele din Franța, unde un oarecare Staviski, aventurier pripășit din Rusia, și primit cu cinste în marile saloane parisiene de după război, izbutește să facă, ani de-a rândul, operații frauduloase de milioane de franci și totdeauna să scape de anchetă, grație intervențiilor oculte de sus. Acum este vorba să se descopere cine sânt acele înalte protecții și, probabil, complici în afacerea Staviski, — (excrocul care în ultimul moment, pentru a nu fi deținut, s'a sinucis.) — luându-și cu toții răsplata după drept și lege.

Ziare franceze mai constată, că Staviski a plătit pe optanții unguri cu bani francezi escrocați, și că a făcut, în favoarea revizuirii tratatelor, o propagandă impresionantă, plasând — nu pe nimic — în presă articole favorabile revizionistilor.

Cereți dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu: ORTODOXIA** de S. Bulgakoff, trad. de N. Grosu; **Schitul cu plopi**, de Alex. Lascarov-Moldovanu; **Tinărul, ție-ți zic, scoală-te**, de D. Făgărășanu; **Ortodoxia văzută de un protestant**, de W. A. Hooft, trad. de T. Bodogae; **Epicleza euharistică**, de Diaconul Nic. I. Popoviciu.

aceasta întunecul era restrâns la început, pentru că atunci s'a dat pentru prima dată libertatea, un răspuns negativ chemării divine, când Dumnezeu a voit să cerce iubirea celui creat asemenea Lui. De atunci creațiunea începu să se afirme ea însăși și să înceapă drumul singurătății, al diviziunii și al urei. Omul se despărți de Dumnezeu cu întreagă creațiunea, cu toată ierarhia universală; el a fost sedus de către puterile spirituale. Orgoliul este încercarea unui spirit superior care voia să se substituie lui Dumnezeu. De aceea, în experiența vieții noastre, răul e născut original în noi de către puterile spirituale superioare și numai mai târziu, când el se arată în supunerea noastră față de elementele inferioare, față de pasiunile trupului. Chemarea dumnezească se adresează înainte de toate spiritului superior, libertății lui, și de aci urmează și răspunsul primordial. Materializarea ființei omenești și aservirea ei elementelor naturale inferioare nu este decât rezultatul procesului care s'a produs în lumea spirituală. Ingâmfarea spiritului nu ridică pe om către înălțimile divinității, ci ea îl coboară în prăpastia materialității.

Mitul căderii este o expunere simbolică a faptelor din lumea spirituală care, prin analogie cu lumea noastră naturală, ne înfățișează pe satana și pe om ca fiind realități „extrapuse“. Inșă, în lumea spiri-

„F. O. R.“

Propagandă religioasă

Secțiile eparhiale și comitetele protopopești au primit la mână exemplarele cu programul de muncă al asociației mirenești din mitropolia noastră, F. O. R.

O lucrare bine socotită va contribui tot mai mult la închegarea rândurilor tinerei asociații.

Propaganda religioasă urmează să se desfășoare pentru toată pătura socială.

Se vor continua în orașe conferențele pentru intelectuali, și se vor ținea la sate, în tot cursul iernii, întruniri religioase, cu învățături ce inspiră dragoste pentru ortodoxie, cu cântece bisericești executate de corurile locale ș. a.

Ostenelile vor și da roadele așteptate cu drept cuvânt.

Liturghie și predică

În „Păstorul Ortodox“ Nr. 12, 1933, pag. 402, se reproduce din „Glasul Monahilor“ știrea, că subsemnatul aș fi afirmat la congresul misionarilor din Chișinău, că predică este mai grea decât sf. Liturghie și că sf. Liturghie este un plug de lemn, bun de pus în muzeu etc.

Afirmațiunea aceasta n'am făcut-o; departe de mine, preot ortodox, ca să mă 'ndoesc o clipă cel puțin asupra importanței covârșitoare a sf. Liturghii. Sf. Liturghie a dat în trecut și da și astăzi viață Bisericii. Tot accentuând rolul însemnat al predicii, importanța Liturghiei rămâne definitiv stabilită. Predica nu este decât o părticică din acțiunea covârșitoare și plină de sfințenie a Liturghiei.

Țin cu acest prilej să atrag atențiunea celor dela conducerea organelor de publicitate, ca informațiunile lor să și le culeagă din locuri mai serioase. Cei dela „Glasul Monahilor“ nu mai prezintă nici-o garanție.

Lucrarea mea a rămas spre publicare la Chișinău; când va apărea în „Misionarul“, îmi va putea controla oricine afirmațiunile. Preotul Gh. Secaș.

Nr. 11.763—933.

Comunicare

Se aduce la cunoștință, că erezii după părintele Simion Alămorean din Alămor, decedat la 2 Decembrie 1933, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoțesc, au ridicat dela Casa arhidiecezană în număr, fără nici o reținere, ajutorul preoțesc de 30.000 lei.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 30 Decembrie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

tuală, nu există asemenea exteriorizări, ierarhia ființei are cu totul o altă structură, ca aceea a lumii naturale, în ea totul este interior, totul este în tot.

Pentru aceasta în lumea spirituală, satana, fiind în ordinea superioară a ierarhiei spiritelor, și omul regele creațiunii sânt în relații interioare unul cu altul și încorporați unul cu altul. Satana e deosemena o realitate interioară a lumii spirituale a omului, el nu pare „extrapus“, decât prin analogie cu lumea naturală. El e o realitate de ordin spiritual și nu-l poți înțelege în sensul unui realism naiv. El nu e izvorul autonom al răului luat ca ființă originală; el nu-i decât manifestarea libertății iraționale pe culmile spiritului.

Greutatea pe care o întâlnește mîntea de-a explica originea răului, constă în faptul că nici monismul, nici dualismul către cari rațiunea înclină în mod natural, nu pot scruta fenomenul. Izvorul răului nu poate fi în Dumnezeu și totodată el n'are în afară de Dumnezeu alt izvor al ființei și vieții. Răul nu provine dela Dumnezeu, însă nu e o altă ființă, care existând paralel cu Dumnezeu să înlesnească înțelegerea și explicarea originii răului. Fiind absolut irațional, e prin urmare inaccesibil și inexplicabil în mod rațional. El nu poate avea rațiune sau bază, nu are nici un izvor pozitiv. El are originea în adâncul fără fund, în neantul care nu se poate

† Preotul I. Fugătă

În dimineața zilei a treia de Crăciun s'a stins din viață Preotul Ioan Fugătă din Luncoiul de jos, prot. Zarand, în vârstă de 67 ani. A avut un sfârșit lin, fără să zacă, fără să sufere, așa cum și l-a cerut dela Domnul în rugăciunile sale de toate zilele. Cu o zi înainte, a doua zi de Crăciun, slujise la Altarul Domnului sf. Liturgie fără să simtă vre-o indispoziție. În decursul slujbei Dumnezeuzești o luminare de ceară, ce ardea pe masa Altarului, s'a răsturnat fără să fie atinsă. Părintele Fugătă atunci a zis crâznicului bisericii: „Să fie acesta semn, că moare în curând un slujitor al altarului?” Și s'a gândit, poate, tocmai la sine...

Preotul Ioan Fugătă s'a născut la anul 1866 în satul București. Studiile secundare le-a făcut în Brad, Blaj, și Beiuș; iar teologia a terminat-o la Sibiu în 1891. În anul următor a servit ca învățător confesional în Șugag de lângă Sebeș; iar dela 7 Iunie 1893, când a fost instalat, a slujit ca paroh în Luncoiul de jos, nentrerupt, deci vreme de 41 ani. În timpul păstoririi sale a asigurat parohiei frumoase fonduri și pământ prin reforma agrară. A fost membru în toate corporațiunile bisericesti și culturale din Zarand. A participat la mișcările de pe vremuri, unde avea să se afirmă elementul românesc. Rămânând văduv din 1920, mângâierea sa erau cei 2 fii ai ai săi, Valer și Emil, amândoi profesori la liceul nostru ortodox din Brad. Ultima sa înfăptuire a fost în 12 Noiembrie 1933, când după strădăniile îndelungate, a ajuns să sfințească în cadru sărbătoresc noul local de școală primară zidită după cerințe moderne. Adunase, cu acea ocazie, în parohia sa și cercul preoțesc, și pe cel învățătoresc, — iar el — Păr. I. Fugătă — în cuvinte simțite își arată bucuria sufletească, că a ajuns să vadă terminat, și acest local închinat culturii, și încheie emoționat: acum slobozește, Doamne, pe robul Tău...

Stima și iubirea sinceră, de care s'a bucurat în viață în mijlocul poporului zărândeant, s'a dovedit și cu ocazia înmormântării sale. Pe lângă toți enoriașii săi, deși în plină eamnă, au luat parte intelectualii din Brad și mult popor din satele vecine. Prohodul s'a celebrat de câte 14 preoți în frunte cu Protopopul Zarandului, I. Iudrei; iar răspunsurile au fost date de către asociația corală din Brad de sub conducerea prof. Gh. Părvu. Panegiricul a fost ținut de către Păr. Protopop; iar în fața mormântului deschis au cuvântat: Păr. Aron Roman,

chema existență. Răul, pentru mintea care se străduiește să descopere „sensul” lucrurilor, este limita absolut irațională. Răul e neînțeles, el își are izvorul în ea. — Inșă inexistența e inaccesibilă sensului care e totdeauna ontologic. Răul căruia i se poate da un sens se transformă în bine. Monismul pur este silit să considere răul ca un moment al binelui, ca un bine necunoscut, sau insuficient dezvoltat și descoperit. Ființa divină este singura ființă, totul este în ea și emană dela ea. După concepția monistă răul își are izvorul în Dumnezeu, însă el nu ne apare ca rău, pentru că noi nu-l vedem și nu-l înțelegem decât parțial și nu integral. În viziunea și înțelegerea totului răul dispare, el se transformă în bine. Deasemenea monismul (sau panteismul) trebuie să ajungă la negarea existenței răului, fiind incapabil de-a afla originea lui. El cere să-l explice invocând recunoașterea din partea noastră a plenitudinii și a integralității Ființei universale. Monismului pur i se opune dualismul pur. — Dualismul recunoaște că izvorul răului rezidă într-o altă ființă paralelă cu ființa divină. Un dualism consecvent trebuie să admită existența unui Dumnezeu rău, corespunzător Dumnezeului celui bun.

¹ Schelling ni-a dat cea mai profundă filosofie a răului: Cercetare filosofică asupra ființei libertății omenești.

Pr. Candin Ciocan, director, Pr. Iosif Comșa, deputatul Dr. C. Tisu, Pr. Candin Stanciu, înv. Luciu și notarul Morariu. O profundă impresie a produs la sfârșit un bocet, frumos cântat, de stud. în teologie Trifa Benea, bocet, pe care-l obișnuia răposatul Părinte să-l cânte — după obiceiul locului — la înmormântări din parohie.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!
Pr. V. Perian.

INFORMAȚIUNI

Inalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul nostru Nicolae a vizitat în 8 I. c. pe bolnavii din sanatoriu dela Geoagiu și pe părintele Iosif Trifa. Sosind acolo în după amiaza acelei zile, s'au adunat îndată în jurul Său cei vre-o sută de locatari ai sanatoriului, în sala cea mare. Inaltul ierarh săvârșind acolo sfințirea apei, a adresat celor prezenți cuvântul mângâitor al Sf. Evangheliei. Cuvântul I. P. S. Sale a fost urmărit de atențiunea încordată a celor prezenți, de pe fețele cărora radia mulțumirea de a asculta cuvinte de îmbărbătare și mântuitoare de suflet.

Biserica ortodoxă în Baia de Criș, în reședința de județ a fostului Zarand, s'a sfințit de curând în mod provizor, — clădirea nefiind încă deplin terminată. Sfințirea a săvârșit-o un sobor de preoți, în frunte cu protopopul din partea locului. S'au împlinit o sută de ani, de când orașelul, cu poporul său ortodox, în vremuri de prigonire pentru credință, fusese văduvit de sfântul locaș divin; acum, în sfârșit, cu ajutorul lui Dumnezeu și al oamenilor de bine, își are din nou o frumoasă clădire de închinare.

Liturgie ortodoxă. Din Bățanii mari, protop. Sf. Gheorghe, ni se scrie, cu Duminecă, 7 Ianuar 1934, s'a ținut sf. liturgie în Capela filialei Baraolt, unde până acum nu s'a mai ținut liturgie ortodoxă. Răspunsurile la sf. liturgie au fost date de corul tinerimii intelectuale din com. Agoștin, condus cu mult gust artistic de înv. Săvuț. Au participat mulți minoritari, și români cari acum își învață limba.

Facultatea de teologie din Chișinău, în urma cererii profesorilor de acolo, va fi mutată la Iași, unde studenții dornici de carte vor putea avea contact cu ac-

Așa sânt: dualismul persan; maniheismul și vechiul gnosticism. După ei răul are un izvor ontologic independent și pozitiv. Paralel cu ființa bună a lumii spirituale există și ființa rea a lumii materiale inferioare, având o realitate independentă. Admitând existența unei ființe oarecare inferioare în afară de Dumnezeu și opusă lui determinând astfel originea răului, dualismul limitează ființa divină. Satana devine un Dumnezeu rău, independent. Dar ideea despre satana provine în creștinism din conștiința religioasă persană. Materia ar fi creată de un Dumnezeu rău, ea ar poseda o realitate independentă și ar aservi spiritul. Monismul pur ca și dualismul pur nu înțeleg și prin urmare înlătură misterul libertății; ele consideră răul în exterior, fără a întrevădea izvorul lui intern. Sau dispare răul cu totul, sau el apare ca o putere absolut exterioară a spiritului omnesc. Inșă dacă răul nu poate avea izvorul în Dumnezeu și dacă în afară de Dumnezeu nu există alt izvor al ființei, cum se explică fenomenul răului? Care e ieșirea din această dilemă?

Izvoare de apă au izvorât ochii mei, pentru că n'am păzit legea ta.

Ps. 118, 136.

Cei ce seamănă cu lacrimi, cu bucurie vor secera.

Ps. 125, 6.

tivitatea științifică ale celorlalte facultăți universitare, ce lipsesc astăzi la Chișinău. Mutarea se va putea realiza îndată ce clădirea noului palat al universității dela Iași va fi deplin terminată.

Treceri dela o religie la alta. În Satul Mare au trecut, în anul precedent 1933, dela o religie la alta următorii:

Dela religia greco-catolică la religia romano-catolică au trecut 18 persoane; dela greco-catolici la ortodocși au trecut 6; dela reformați la greco-catolici 5; dela romano-catolici la ortodocși 3; dela reformați la romano-catolici 13; dela bapțiști la reformați 2; dela reformați la bapțiști 3; dela evrei la reformați 2; dela evrei la romano-catolici 1; dela romano-catolici la evrei 1; iar un ortodox a rămas fără religie. — Din numărul mare al greco-catolicilor, trecuți la religia romano-catolică, se poate constata, că sentimentul străin mai dominează o parte a greco-catolicilor din aceste ținuturi, — constată un ziar, din care luăm această notiță.

† Ana I. Iosof, soția preotului Ioan Iosof din Tilișca, după lungi și grele suferințe, împărtășită cu sfințele Taine, a încetat din viață la 9 Ianuar 1934 în etate de 56 ani. Rămășițele pământești ale răposatei s'au depus la 12 Ianuar în cimitirul bisericii ortodoxe române din Tilișca. Odihnească în pace!

† Cornelia Radu n. Imbăruș, funcționară la oficiul poștal Sibiu, după lungi și grele suferințe, a răposat în Domnul în 3 Ianuarie c., fiind în vârstă de 27 ani. În mormântarea a avut loc în 5 Ianuar c. Odihnească în pace!

Preschimbarea bițetelor de 1000 lei se mai poate face până la 28 Februar 1934.

Mulțumită

Tuturor acelor, cari au luat parte la durerea ce am încercat prin pierderea iubitei noastre mame

Caliope Z. Boiu

și au depus flori pe sicriul neuitatei defuncte, le aducem pe această cale adânc simțita noastră mulțumită.

Sibiu, 10 Ianuar 1934.

Jalnica familie.

ȘTIRI LOCALE

Predică în Catedrala din Sibiu. Duminecă în 14 Ianuar va predica protopop Gb. Maior.

Cursurile universitare populare. Despărțământul județului Sibiu al „Astei” inaugurează în ziua de Luni, 15 Ianuar 1934, ora 8 seara, cursurile universitare populare în aula Academiei teologice „Andreiane”. Cursurile se încep cu prelegeri de cuprins religios-moral.

Pădure de stejar de vânzare

În pădurea „Tufari”, din hotarul comunei Cisnădie, județul Sibiu, sunt de vânzare 1968 arbori de stejar, reprezentând un volum de circa 940 metri cubi lemn de construcție și 764 m. st. lemn de foc.

Reflectanții vor înainta oferte până la 31 Ianuar 1934 Consiliului arhiepiscopesc ort. român din Sibiu, unde se pot vedea condițiunile.

(2) 1—2

(3) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Abuş, protopopiatul Târnava, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Emolumentele sânt:

1. Salar dela stat conform coalei B.
2. Sesiune parohială 17 jugăre arător, 1 jugăr cimitir, primite toate prin reforma agrară.
3. Câte o ferdără porumb și o zi de lucru dela 28 familii.
4. Stola uzitată în tract.

Reflectanții la acest post au să-și înainteze cererea, instruată cu documentele necesare în termenul deschis, la oficiul protopopesc Târnava; având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a face cunoștință cu poporul, după ce va fi primit autorizația dela I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Nicolae.

Dițiosănmărtin, la 30 Decembrie 1933.

Oficiul protopopesc al Târnavei în înțelegere cu consiliul parohial respectiv.

Gheorghe Opresan
protopop.

Nr. 330/933 prot.

(1) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei a doua din Sadu, parohie de clasa I-a, din protopopiatul Sibiului, prin aceasta se publică nou concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român. Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

- a) Salar dela stat conform coalei B.
- b) Sesiune parohială 12 jug.
- c) Stola uzitată.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc ort. român Sibiu în termen, și candidații își vor exopera permisiunea de a concura dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, fără de care nu se pot prezenta în parohie.

Sibiu, la 16 Dec. 1933.

Emilian Cloran
protopop.

Nr. 338—1933

(65) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cantor în parohia Idiciu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție a concursului în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Venitele stolare uzitate.
2. 2 jug. pământ arător

Concurenții vor înainta cererile în termenul deschis oficiului protopopesc din Elisavetopole, însoțite de următoarele acte:

1. Extras din matricola botezaților.
2. Certificatul ultimului an școlar.
3. Diploma de cantor dela școala de cântăreți din Sibiu.
4. Certificat de moralitate dela oficiul său parohial.
5. Certificat de serviciu.

Concurenții sânt obligați să se prezinte la biserică în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a conduce singuri strana și a face cunoștință cu credincioșii.

Idiciu, la 25 Noemvrie 1933.

Iosif Gh. Roman
paroh.

Alex. Dragomir
notar.

Președinte al cons. parohial.

Văzut:

Ioan Dragolea
protopop.

MAGAZINUL DE GHETE

„FILT”

Strada Regina Maria 13

Prezintă de astădată ceva extraordinar în Pantofi de seară: Vitrinele noastre Vă spun totul. Și în Șoseani Vă oferim cele mai frumoase modele, de o calitate de primul rang.

[34] 1—1

Nr. 11629 Bis.

(53) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Tichindeal, protopopiatul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român, pe lângă următoarele retribuțiuni:

1. Întregirea dotației dela stat, conform celor fasonate în coala B.
2. Sesiune parohială arător și fănaț în mărime de 18 jug. 781 st. □
3. O soarte de lemne în plus peste soartea locuitorilor și care nu se plătește. Făcutul lemnului îl privește pe preot.
4. Venitele stolare, stabilite pentru întreg tractul.
5. De locuință convenabilă se îngrijește parohia.

Concurenții își vor înainta cererile de concurs însoțite de actele necesare, în termenul de mai sus, oficiului protopopesc din Agnita, și, pe lângă incunoștințarea acestuia, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie, pentru a face cunoștință cu poporul.

Consiliul arhiepiscopesc.

A apărut: EPICLEZA EUHARISTICĂ

de

Diaconul N. I. POPOVICIU

Prețul Lei 150.—

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițându-se prețul, plus spese postale Lei 15.— prin mandat postal.